

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Novam ephemeriden, cui titulus »Fejérmegyei Napló« a vobis institutum ad catholicarum partium proposita promovenda, id equidem probamus libenter. (Az általatok katolikusok törekvéseinek előmozdítására »Fejérmegyei Napló« czim alatt létesített új lapot mi örömmel helyeseljük.) XIII. Leó pápa Zichy Nándor grófnak, 1895. márczius 6-án.

Előfizetési árak:
Egészévre 12 kor., félévre 6 kor., negyedévre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolvasó szerkesztő:
BILKEI FERENCZ.

Megjelenik minden kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: Rotter I., Weisz H. és Krausz V. törszédjében.

A por.

Alapos szelek jártak mostanában, föl-kavarták a port, tele lett vele a szemünk, szánk, csak úgy rozszogott fogaink között a sok apró kvarcz-szem. Rádásul föl-verte újra egyik laptársunk is, hogy a vihar annál nagyobb legyen, megszólaltatott egy csomó orvost, mérnököt, a kik szebbnél-szebb, jobbnál-jobb óhajtasokkal és sóhajtásokkal könnyítették a lelkiismeretükön.

Barnum cirkusában kellene mutogatni azt, a ki ezekkel az állapotokkal meg van elégedve, a ki ezeket továbbra is fönn óhajtaná tartani. De hogy mind-ezekért miért a főorvoson akarja valaki elverni a port, azt megint nem értjük. Nem kérte-e, nem könyörgött-e a főorvos, hogy segítsenek ezeken a mizériákon, a melyek a legelső adózótól az utolsóig mindnyájunkat kizoznak. Mit feleltek rá? Azt, hogy nincs pénz. Ki adott annak a főorvosnak nagyobb hatalmat, mint hogy a közegészségügyre nézve szükséges követelményekről előterjesztést tegyen? Senki. Ha a törvényhatóság odaáll az ő tagadó válaszával, tehet-e a főorvos egyebet? Fellebbezzen? Pár éve fellebbezte meg a

közgyűlés egyik wisszautasító határozatát, a melyben az egy fertőtlenítő gép beszerzését megtagadta, a felügyminiszter azt felelte rá: hogy ha nem illeszthető bele a költségvetés keretébe, nem telleszthető. A közgyűlés nem szavazta meg s a főorvos elmehetett panaszsra a jó Istenhez.

Koldusok vagyunk, egy elmaradt tengődő város vagyunk, inkább hátra megyünk, mint előre. Egy egész sereg követelmény ágaskodik a hátunk megett. A vásártér rendezése föl fog emészteni 50—60 ezer koraát, a vízvezeték, a csatornázás, kövezés, új laktanya építése, a proviant-ház megvétele, új iskola a vízi-városon, a palotavárosnak megnagyobbítása, városházépítés, a rendőrség szaporítása, mind, mind a közel jövőben várja a beteljesülést. A meg nem levő vízvezetékre máris elköltöttünk vagy 50 ezer koronát s nem akadt vállalkozó, a ki a siker reményével bele merne menni akkora munkába, a mely félmillióra menő költséget igényelne.

Koldusok vagyunk! Tessék megkérdezni az adózó polgárokat, hogy ki óhajtaná a 63 százalékos pótdadó felszólását?

Ájtatos özvegy Majorosné siratta ott férje urat. Csak néha törte meg elfojtott zokogása az alkonyi csöndet.

A temető kapujánál találkoztak. Az ájtatos özvegyasszony el-el mesélgetett az árva kis Margitnak szegény uráról, ki a legjobb, legboldogabb ember volt a faluban. Őszel lesz esztendeje, hogy szent házasságot kötöttek az Ur oltáránál s ki hitte volna, hogy az a nagy szomorúság ily hamar elkövetkezzék...

Késő estére járt az idő, mikorra Margiték háza elé értek.

Majorosné szép álmokat kívánt a kis árvának és csókjaival elhalmozta; ő maga pedig szapora léptekkel sietett haza, az üres magányos helyre.

Margitnak voltak is szép álmjai: édes anyjával koszorut kötöttek kis meghalt testvére sírhalmát jelző keresztjére; édes anyja egy szál nefelejts virágot fűzött a kis koszorú szép virágjai közé és kérte Margitot, hogy a kis testvérjét — Mariskát — el ne felejtse, hanem imádkozzék érte, hogy a menyország lakói maguk közé fölvegyék.

Mikor felébredt, szíve összeszorult bánatában, mert úgy fájt neki, hogy nincs senkije, kinek ölébe hajthatná fejét ha fáradtan hazatér; ki ágya mellé ülve meséket mondana; nem csitítja senki, ha felriad nyugtalan álmaiból; és olyan forma gondolat támadt lelkében, mintha ő volna a legboldogtalanabb azóta, mióta édes anyját kivitték a nyugalom helyére.

Ezután is mindennap kiment a temetőbe, hogy lelkének nyugalmat keressen; de ezután kis testvére sírját is meglátogatta és ilyenkor hő imát küldött az egék Urának, hogy őt is inkább vegye fel a mennyi paradicsomba, mert az ő számára e földön már úgy sem lesz boldogság.

Egy reménységünk volt: Tschurtschenthaler, azt is elütötte előlünk a guta. Most már ez a szalmaszál is odavan.

A megyei főorvos ur büszkén hivatkozik a községek öntözésére. Nem emlíkszünk, hogy csak egyetlenegyszer is követelte volna a közgyűléseken a falusi öntözést s nem igen tudunk rá esetet, hogy a dunamenti községek kivételével egyebütt rendszeres, hatóságilag elrendelt öntözés volna.

Ne a főorvosban keressük a hibát, az szegény együtt lamentál mindannyiunkkal, kér és követel, aztán meg lemond meghiusult reményeiről és hallgatja, hogy hogyan szidják a nemjóját. Ne ott keressük a hibát, hanem abban a régi átkos rendszerben, a mely békóba verte, tönkretette, elsorvasztotta városunkat. Volt-e szükségünk a vicinálisokra, a melyekre százezreket szavaztunk meg? Nemcsak hasznot nem, sőt inkább kárt hoztak városunknak. Azt a gazdálkodási rend szert tessék megnyomortani, a mel-pl. a »piros alma« telkét 30 esztendőy keresztül paragon heverni hagyta, hogn a város 60 ezer forint kárt szenvedetty általa, a mely megveszi a rózsás-kertet

Es az Ur csakugyan meghallgatta imáját.

Hideg téli idő volt, a madarak ezrei jobb hazába költöztek, mert sejték, hogy a nagy hideg rájuk nézve vést hozó; csupán csak a magasság zimankós hőförmetegeiben károgó varjak keringtek. A kis árva Margit mióta az ég friss havával lefátyolozta a sírokat, azóta ő sem volt künn, mert a betegség oly erőt vett rajta, hogy kénytelen volt az ágyban maradni. Most már innen küldte hő imáját a Mindenhatóhoz, hogy őt is vegye magához.

Egy téli alkonyon ismét nagy szomorúság volt a derék férj házában. Az orvos kijelentette, hogy Margit már a reggelt sem éri meg. A férj elhívatta Majorosnéét a kis Margithoz, mert tudta, hogy Margit őt szereti legjobban a faluban. Egész éjjel virrasztottak a beteg ágya mellett s a kis Margit haldokló ajkáról és elhomályosodó szeméről lehetett látni, hogy e sivár földi életet nem-sokára a földöntúli boldog élettel cseréli föl.

Haldoklása virághervadás volt. Mind lassabban pihezett s csak egyszer mozdult meg, midőn kiaszott keze atyjáéhoz nyult, a másik-ral pedig a jó Majorosnéét helyezte bele. A két kéz együtt maradt, megértették a haldokló óhaját.

Másnap reggel ismét jelezte a falu melábus harangja, hogy az ájtatos hívek imádkozzanak egy most elköltözött földi halandó kelki üdvéért.

Midőn harmadnap a temetésre hívó harangszó egybegyűjté a híveket s a gyászmenet megindult, mindenki szinte örült, hogy a kis Margit többé nem bándíkozik, nem sir, nem kesereg.

A temetőben a lombtalan fák csendes zokogása mintegy jelezte, hogy egy kedves leány eltávozott ugyan e földről, de lelke örök boldogságot talált a menny szent öln.

A FEJÉRMEGYEI NAPLÓ TÁRCZAJA.

Az árva leány.

Rajz.

Lakner Györgytől.

A falu melábus harangja temetésre hívta össze az ájtatos híveket.

Meghalt a gondos anya, maga után hagyva férjét és egyetlen leányát: Margitot. Mindenki-nek szívében azon sóhaj támadt: Vajjon a szegény Margitot ki fogja ezentul ápolni; ki fogja éltető csókjával elhalmozni s ki fogja őt tovább is az igazi vallásosságra nevelni? — Mikor a gyászmenet elkísérte a szerető édes anyát az utolsó utra s a sirig eljutott, a férj setéten, némán állt a sir szájánál fénytelen szemekkel, míg csak az omlatag föld a koporsó utolsó csücskét el nem fődte. Azóta komoran egyedül járt-kelt s szavát is alig hallották. A kis árva Margit pedig minden alkonyatkor lejárt az alvégi temetőbe. Mikor végig-ment a hosszú-utcán, a szomszédok, meg a falubeli asszonyok soká néztek utána.

— Szakasztott édes anyja az a barna haja, termete, járása.

De meg a szíve is olyan jóságos; koldus, szegény vándor nem távozik udvarukról üres kézzel. Pedig csak tizenöt éves még.

De nagy kár azért az édes anyáért! — Nyugasztalja az ég a haló poraiban.

Mikor a kis árva végére ért a hosszú-utcának, apró lábai önkénytelenül vitték a temetőbe, a legfrissebb sir felé, mely alatt édes anyja pihent a földi lét után. Letérdelpeit előtte, imádkozott a lenn nyugvó lelke üdvéért, azután mintha megkönnyült volna, leült a sirra és nézte, mint halványul el az alányugvó nap bitora.

Kivüle még volt valaki a temetőben. Nem messze egy frissen hantolt sirra borulva az

10 ezer forintért és aztán gondolkodik róla, hogy most már mit csináljunk vele? Ott a városi kórház épülete, nem használja senki, s meg vagyunk győződve, hogy ott fog állani 16 forint bérért, — a mennyt a kertért fizetnek még egy jó ideig. Hány tizezer forint kallódott el a régi patriarchalis gazdálkodás és még patriarchalisabb ellenőrzés miatt?

Ki kell tömetni azt, a ki ebben a portengerben meg abban a sárfészekben gyönyörködni tud, a mely a csatornák partján illatozik és tessék megmutatni azt a jövedelmi forrást, a melylyel ezeken a mizériákon segíteni lehet. De hogy a főorvos nem oka neki és hogy nem igazságos dolog, őt tenni meg bünbaknak, az már régi dolog.

Valljuk meg őszintén szegények vagyunk s a mellett finnyásak is. Könnyű azt mondani, hogy öntözni kell, de rámutatni a jövedelemre, a melyből a kiadás fedezetet nyerjen: ez a nehéz. Ha most két lajtall egy öntözés 1400 koronába kerül, 10 lajtall kétszerannyi időn át 14000 koronát emésztené fel. És honnan vesszük? Vegye le az állam a már-már elviselhetlen terhet a polgárok válláról, könnyítse meg a törvényhatóságok helyzetét, térítse meg az állami szolgáltatások után járó kiadásokat, ne nyugdíjaztasson daliás férfiakat életük java korában, szállítsa le a három katonai szolgálati időt: felszabadítja a törvényhatóságokat, városokat az óriási tehertől, a melyek alatt már nyögni sem képesek.

De hisz, hála az Istennek, városunk nagyon is kedvező egészségügyi viszonyok között van, ne bántson bennünket minden porszem, a hires Árpád ivadéka ne érezze magát már annyira gyengének. Ne viseljük játéka közben a természet mostohaságát, a midőn alig jut valakinek eszébe megsajnálni azt a szegény katonát, a ki étlen-szomjan, porban és melegben napnap után 20—30 kilométert kénytelen gyalogolni.

Mindenesetre örülnék neki, ha minden ember ajtajánál sétány kezdődne s harmatos uton haladhatnánk napi munkánk folyamán, de ez csak álom még: mert a magyar már szegény, ne huzzuk le a bőrét a kényelem kedvéért.

— **Meghívó.** A nagykarolyi választókerület lelkes néppárti polgárai vallomást kívánván tenni lelkük meggyőződéséről, szívök érzelmeiről, egy napon két helyütt is, és pedig:

MEZŐ-TEREMEN

1901. évi június hó 23-ikán vasárnap, délelőtt 11 órakor, és

CSANÁLOSON

1901. június 23-án, vasárnapon, d. u. 3 órakor néppárti népgyűlést

fognak tartani, a következő tárgysorozattal: 1. Elnöki megnyitó, tartja *Zichy* Nándor gróf. 2. Mit tett eddig a néppárt? tartja *Molnár* János, p. főpap orsz. gyűl. képviselő. 3. A néppárt és a nép bajai, tartja *Buzáth* Ferencz, orsz. gyűl. képviselő. 4. A néppárttól, tartja *Kálmán* Károly, orsz. gyűl. képviselő. 5. Elnöki zárszó. — Mező-Terem és Csanálos, 1901. évi június hó 12. A rendezőségek.

A város közigazgatása.

Székesfehérvár szab. kir. város közigazgatási bizottsága tegnap d. u. 3 órakor tartott a rendes havi ülést *Fiáth* Pál báró főispán elnökle mellett a város ház nagytermében. Az ülés megnyitása után *Havranek* József polgármester jelent a közigazgatás és közbiztonság mult havi állapotáról, a melynek keretében *Tóth* Aladár biz. tag kérdést intéz a polgármesterhez az itt elfogott Dawison sikkasztó elfogatása tárgyában. Feltűnő, hogy ez az ember itt tartózkodott, szabályszerűen jelentkezett, itt költekezett s a rendőrség nem vonta felelősségre. *Havranek* József polgármester kijelenti, hogy volt tudomása a rendőrségnek Dawison itt tartózkodásáról, a ki hamis utlevéllel igazolta magát s mert ellene köröző levél, esetleg elfogatási parancs nem érkezett, így irányban nyomozás megindítható nem volt.

Miután *Tóth* főjegyző néhány kihágási ügyben referált, dr. *Bierbauer* Viktor főorvos tette meg havi jelentését, mely szerint a város közegészsége a lefolyt május hóban jó volt. Kevés volt a beteg és kevés halál. Járványra fájulható kórok csak szörványosan fordultak elő és pedig számarhurut 3, bárányhimlő és difteritisz 1 esetben (tról a Szt.-György kórházban, vándor cigány gyermeke). Uralkodó megbetegedésről nem jelenthetek. — Részletes jelentés: Született törv. fi 52, törv. nő 38, törvtelen fi 1, törvtelen nő 5, összesen 96, ikerpár 2, házasságra lépett 22 pár. — Elhalt 34 fi, 27 nő; ezek közt 7 éven alul 8 fi, 6 nő, mind törvényes, törvénytelen egy sem. Az elhaltak száma 51. Születési többlet 45. Halálok (nevezetesebbek) vele született gyengeség 8, görcs 1, bélhurut 3, difteritisz 1, tüdőlob 3, tüdővész 13, guta 8, vízkór 1, elmebaj 3, agykór 6, öngyilkos 1. Szent-György kórház 16 halottja közül 8 volt felsővárosi lakos. A főorvos jelentése során előadja, hogy dr. *Árókay* Antal ker. orvos a katonaság ellen emel panaszt, mert zárt sorokban kettős rendekben vonulnak végig a sőtői sétatéren, ez ellen kér a katonai hatóság utján tiltó intézkedést. Dr. *Molnár* József a Magyar Király szálloda előtti bérkocsiállomás tisztán tartására hívja föl a közegészségügyi hatóság figyelmét. Dr. *Palánszky* Miklós jelenti, hogy a himlőoltásokat befejezte.

Diebolla György közgazdasági előadó terjesztette be ezután terjedelmes jelentését a közgazdasági állapotokról s egyidejűleg a vízvezeték létesítését sürgeti. *Kovács* Elek árv. ülnök jelentése szerint: gyámság alatt van 2402 kiskoru; májusban gyámság alá került 27, felszabadult 29. Ügydarab elintéztetett 151. Bevétel 24.230 kor. 13 fill. Kiadás 21.505 kor. 54 fill. Ezután Plossek pénzügyigazgató teszi meg jelentését, mely szerint az 1901. évi adókievítés az általános jövedelmi pótló kivételével befejeztetett. Jelenti továbbá, hogy a pénzügyigazgatóság Véber adó-végrehajtót hivatalos jogának áthágása miatt 10 korona pénzbüntetésre ítélte. Plossek pénzügyigazgató a földmives osztályhoz tartozó adófizetők részére augusztus 15-ig halasztást ad.

Az állampépítészeti hivatal jelentése után Festetics Bennó gróf kir. tanfelügyelő jelenti hogy Csapkés Gyula tanító véglegesítési ügyében *Rutsek* segédtanfelügyelő felelősséget jelentett be, a közig. bizottság ama határozata ellen, hogy a két évi tanítói ideiglenesség ez esetben is kimondassék. A közig. bíróság törvényes alpra helyezkedve az ideiglenes minőséget a tanítónál jogtalanannak tartja s így kéri ezt tudomásul venni. Ezen ügy tárgyalása után dr. *Sáray* Gyula biz. tag kérdést intéz a tanfelügyelőhöz a polgári

leányiskolában történtek tárgyában. Festetics gróf tanfelügyelő kijelenti, hogy tudomása van a dolgról, az ügyiratok hozzá betérjesztettek, a vizsgálatot azonban még meg nem ejtette, tehát érdemi választ nem adhat. Az ülés az állatorvosi jelentés elhangzása után véget ért.

UDONSÁGOK.

— **Szent Antal napja.** A szeretetlenség idején, a jégszivek korában Isten egy csodálatos eszközt választott ki, hogy azzal a szűkölködő emberiség nyomorán segítsen. Egy kedves szentjének, szent Antalnak könyörgésére, a kisebb-nagyobb csodák egész sorozatát műveli, hogy az áldást nyerők hálájuknak alamizsnálkodással adjanak kifejezést. Csodaszzerű, hogy mekkora elterjedést nyert rövid idő alatt szent Antal tisztelete. Százerek zarándokolnak képezébe, hogy pártfogásért esedezzenek. Városunkban is majd minden templomban van már szent Antal szobra és perselye. Száz és száz szegény kap alamizsnát a kenyeres szent perselyéből. Ma meg szinte zarándokoltak a hivek pártfogójukhoz. Virágokkal ékesítették fel a szobrát és az ajtatoskodóknak egész serege térdel és könyörög képe körül.

— **Tudósítás.** Székesfehérvárot a városi árvaházban működő irg. Nővérek kápolnijában a buzgó hivek kegyadományaiból szent Antal szegényeinek részére az 1900. év június 13-tól 1901. június 13-ig 3120 K. a jövedelem. Ebből 3092 K. volt a kiadás, maradt 28 K. A főt említett kegyadományokból házbérré és ruhára szétosztott 690 korona, melyen kívül 180 szegény közt hetenkint liszt és kenyér osztattól szét. Szent Antal szegényeinek nevében mély köszönetét nyivánítja és örökös kamatot kíván a kegyes és buzgó hiveknek *Bach Krtszina* főnöknő.

— **A vármegye közgyűlése.** Tegnap d. e. 10 órakor Fejérvármegye törvényhatósági bizottsága *Fiáth* Pál báró főispán elnökle mellett rendkívüli közgyűlést tartott a biz. tagok *épen nem élénk* részvétele mellett. Harmincz tisztviselő s alig 20 biz. tag ültek körül a zöld asztalt s ha *Fiáth* főispán a tisztviselők fizetésének javítása tárgyában mondott beszédével meg nem toldja a közgyűlést, alig inlegethettek volna meg helyükön a jelen voltak.

Mindenekelőtt a kijelölt választmány alakított meg a következőképen: megválasztattak: gr. *Zichy* Jenő, *Szűts* Sándor (Aba) és *Koller* Tivadar; a főispán kinevezése folytán: *Czirúky* Antal gróf, *Tallán* Vilmos és V. *Végh* János. A választmány megalakítása után bejelentetett, hogy *Szűts* Jenő vaáli főszolgabíró a vaáli kerület orsz. képviselőjévé megválasztott. Mi természetesebb, mint hogy a megüresedett főszolgabírói állásra egyelőre pályázatot nem hirdetnek lévén az egykor dűhös 48-as *Szűts* jelenleg kormánypárti képviselő.

Az állandó választmány véleményes előterjesztésével a vármegyei alkalmazottak fizetésének rendezése tárgyában kiküldött bizottság, illetve küldöttség a hivatalnokok részére a minisztereinknél 12375 koronát eszközölt ki. *Fiáth* báró főispán hosszabb beszédben fejtegette, hogy ez az összeg edes-kevés ahhoz, hogy a törvényhatóság intencziójának megfelelőleg javíttassék a hivatalnokok fizetése, épen azért elfogadásra ajánlja ama indítványát, hogy ezen összeg az árvaalpból és az ebadóból ez az összeg akként

egészítették ki, hogy a nyújtandó javítás számbavehető legyen. Az ebadónak e czélra leendő felhasználása indokolható azzal, hogy az állatorvosok államosítása folytán tetemes kiadástól szabadult a vármegye. A közgyűlés hallgatagon elfogadta az indítványt s ily értelmű felterjesztést intéz a miniszteriumhoz, a hol alig hagyják helyben a határozatot, mert az ebadó köz- és állategészségügyi czélokra fordítandó s azt ily kiadás fedezésére felhasználni nem szabad.

Felolvastatták az alispáni jelentés az új kórház költségeire felveendő 220000 korona kölcsön felvétele tárgyában. A Magyar Kereskedelmi Bank 50 évi törlesztésre 5.45% kamat mellett hajlandó a kölcsönadásra. A közgyűlés az ajánlatot, illetve előterjesztést elfogadta. — A vármegyei kórház alapszabálytervezete módosítatván a belügyminiszter az orvosok javadalmazását annak keretéből törölni rendelte. Tekintettel azonban arra, hogy az ott alkalmazott orvosok rendszeres megyei tisztviselők, ideiglenesség esetén pedig ezen állások betölthetők nem lennének, a közgyűlés oly értelemben határoz, hogy a belügyminiszter újolag kerestessék meg az orvosi javadalmazásoknak a szabályzat keretébe való beillesztése, illetve meghagyása végett. — Nádass-Ladány község képviselőtestületének ama határozatát, hogy a vadászterület egyszegs utján adassék bérbé, a közgyűlés megváltoztatja s elrendeli a vadászterületnek árlejtés utján leendő bérbeadását.

Végül miután a bizottság Moór és Moha községek 1901. évi pótköltségvetését elfogadta, elnököl főispán a közgyűlést berekesztette.

— **Egy szerény kérdés.** A Rakovszky ügy tegnap lezajlott. Beh bizonyult, hogy azok a vádak, a melyekkel Kubinyi Rakovszkyt illetve, vagy üres semmisségek, vagy rágalmak, szóval Kubinyi ur teljes vereséget szenvedett. Ezt elismerte minden tisztességes számbavehető lap, pl. Budapesti Hirlap, Magyarország stb. A Székesfehérvári Hirlap három hét óta ismételtette azokat a vádakokat, hogy a néppártot feketébbnek tüntethesse fel. Most beigazolódott a hajsza alaptalansága. Mi csak azt a szerény kérdést merjük megkoczkáztatni: *Van-e a Székesfehérvári Hirlapban annyi lovagiaság még az ellenféllel szemben is, ha belátja gyanúsításának alaptalanságát, hogy azt visszavonja s a megtámadottnak igazságot szolgáltat?*

— **A mi konzervgyárunk.** Sokáig vajdott városunkban a konzervgyár ügye s a mikor már azt hittük, hogy végre-valahára dülőre jutottunk vele, a halál kaszája egy pillanat alatt véget vetett egyelőre e tervezetésnek. *Tschurtschenthaler* Alajos konzervgyáros ugyanis f. hó 11-én utnak indult Bozenből, hogy átvegye városunkban a sörház épületet s azt a szükséghez képest átalakíttatván, záros határidőn belül üzembe hozza a várva-várt konzervgyárat. Mintha a város rég ismert nemezise vetette volna magát közbe, halálhíret vettük tegnap a vállalkozó gyárosnak, a kit Grác közelében utazás közben szívészélhűdés ért s néhány percz múlva meg is halt. Leánya a gráci állomáson már csak atyja holttestemét láthatta. Sokan nem tartották helyesnek a város áldozatkész ajánlatát, a kik most ha a halálhírt nem is, a konzervgyár idő előtti bukását mindenestre szívesen veszik. Tegnap kellett volna *Tschurtschenthaler* városunkba érkeznie s erre az alkalomra már megérkezett *Hoffer* budapesti építész mérnök is, hogy a már elkészített terv

szerint *Say* Ferencz építésszel az átalakítási munkálatokat megbeszéljék. Az esti órákban már értesültek a beállott halálról s így az átalakítási munkálatok is elmaradnak.

— **Társas vacsora.** A belv. Kath. Kör, városi társadalmunknak ezen élénk és népszerű egyesülete, tegnap este a Kör kerthelyiségében vacsorát rendezett, a melyre körülbelül 30-an jelentek meg. A vidám hangulat, a hamisítatlan jókedv, a mely mindig otthont lel a Kör helyiségében, most is teljes őszinteségében nyilvánult. A pompás, izes vacsoráról Belák Ignác jóhírű vendégüljáró gondoskodott, vacsora alatt Pozsár bandája zendítette rá a pompás magyar nótákat, melynek hangja mellett a vidám társaság a késő éjjeli órákig élvezte a pompás est kellemességeit.

— **Csodakoszt.** Egyáltalán nincs kedvünk a Székesfehérvári Hirlapot a vitaközös olyan térére követni, a melyen halad. Megirtuk, hogy felütitették, a kik a bodajki plebánosról azt állították hogy csakis morva imakönyveket áld meg. Kinyilvánította maga Szentiványi Károly is, hogy az egész együgyű ráfogás. Erre tisztelt lapárunk azt feleli, hogy »sehogy sem akarjuk elhinni.« E szerint tehát Szentiványi ur hazudik. Az olvasóközönség józan ítéletére bizzuk: uri dolog-e az, ha bárkinek az állítását bizonyítékokkal nem tudja megdönteni, de mégis tagadja, tehát hazugnak tartja, csak azért, hogy úgy lássék mintha neki volna igaza?

— **Richter, a bankár.** A ki látta a Barnum-cirkusz »Micsoda«-ját, vagyis azt a talált és szórjelmezbe öltöztetett vadembert örökké firkésző tekintetével, mosolygó ábrázatával, annak bizonyára eszébe jutott ez az alak, ha rátekintett tegnap a törvényszéki tárgyaló teremben *Richter* Rezsőre, erre a többször büntetett notórius alakra, a kit a steini fegyház nehéz levegője nem tört meg annyira, hogy banná bűnét s kerülne az emberek tekintetét. A sötét szürke rabruha messze eláll testétől, borotvált arca élénk piros s csak akkor halványodik el egy perczre, midőn a közbíró ráolvassa a büntető törvénykönyv paragrafusait s szigorú büntetést kíván, de ismét kipírul, midőn védelmet keres könyöröltes szavakkal, mert a *sors üldözése* kergette a szegény ruhába. Tíz évvel ezelőtt szabadult meg a szegedi börtönből, hol 5 évet töltött s a magával hozott 4 ft 50 krral szánandó nyomorban találta családját s képelárusítással tengette életét. Később földhitelközvetítő irodát nyitott s rövid idő alatt a rabviselt ember ajtaján liberias inas kalauzolta az érkezőket, nagy lábon élt s az akkori rendőrség büne, hogy szabadon üzhette bűnös játékát. Panasz panaszt ért s a leleményes s épen nem tehetség nélküli ember újra elveszítette a közönség bizalmát s így került ismét a szegény emberek sorába, a mikor feje fölött vézes hullámok csapódtak össze. Végrehajtás végrehajtást ért, mignem a hatóság embereivel is meggyült a baja s ekkor 1897. évben megszökött városunkból. Hatóság elleni erőszak miatt elítélve, több rendbeli sikkasztással vádolva, a hatóság elrendelte körözését. Ő pedig ez alatt Bécsben telepedett le s ott folytatta bűnös üzleleit, mignem leleplezték s az ottani esküdttörvényszék csalás miatt 6 évi fegyházra ítélte. Steinban tölti most rabéveit, onnan vezették ide, hogy elvegye büne büntetését. A törvényszék *Madaras, Kezán* és *Sárkány*, bírálból megalakult, a vádhatóságot *Tóth* alügyész képviselte, vádlott védője *dr. Krausz* Zsigmond volt. *Tóth* alügyész öt rendbeli sikkasztás büntette s egy rendbeli sikkasztásnak látszó büntett miatt emelt ellene vádat. Az általános kérdések után *ö. v. Peék Józsefné* perkáti lakosnő panasza kerül tárgyalás alá. Richter az

asszonytól 1896. évben részletekben 160 frtot kapott, hogy Budapesten a földhitelintézetnél az ügyet rendezze. Ez nem történt meg, még pedig Richter állítása szerint azért nem, mert kevés volt a pénz, vissza azért nem adta. Megígérte ugyan, hogy 70 frtot visszafizet, de a fizetés elől megszökött. *Jankovits* István szabad-battyányi lakos két ízben adott vádlottnak 7-7 frtot, hogy a várpalotai takarékpénztárnál kamatot fizessen, a fizetést nem eszközölte. *Öz. Kása Ádám* 1897. évben 10-10 frtot adott át, hogy a kamatfizetést rendezze. Ezt sem tette meg. Azzal védekezik mindkét esetben, hogy a pénz kevés volt s ő vissza akarta adni, de nem jöttek el érte. — *Antal József* javára Richter ellen 1898. évben biztosítási végrehajtást foganatosítottak 500 frt erejéig. Richter a bírói zár alatt levő butorokat eladta, a kielégítési végrehajtás nem volt ellene foganatosítható. Vádlott azzal védekezik, hogy ő az eladási árból házbérét fizette ki anélkül is inkább, mert nem tudta, hogy a lefoglalt butor el nem adható, a végrehajtók erre nem oktatták ki. Már d. u. 5 óra felé járt az idő, midőn befejeztetvén a bizonyítási eljárást, *Tóth* alügyész megtartotta érvekben gazdag vádbeszédét, melynek során 5 rendbeli sikkasztás büntette s egy rendbeli sikkasztásnak látszó büntett miatt kéri vádlottat marasztalni. Súlyosbított körülményül kéri betudni vádlott rovott multját, a visszaesést s ama körülményt, hogy szegény embereket károsított meg haszonlesésből. Vádlott a saját védelmére elmondja bűnös élettörténetét s a *sors* kezét látja hányatott életében. A védelem részéről *Krausz* Zsigmond ügyvéd nem tartja bűnösnek védeneczetét, de ha mégis az lenne, úgy csakis család miatt ítéhető el. Úgyesen csoportosított érveit vádlott meglegedett mosolylyal hallgatta. A vád- és védbeszéd meghallgatása után a bíróság félórai tanácskozás után meghozta az ítéletet, mely szerint *Richter* Rezső három rendbeli sikkasztás büntetettben mondatott ki vétkeinek s ezért 8 havi börtönrre s 3 évi hivatalvesztésre ítéltetett. Richter örült, vádló és védő felebbztek.

— **Vasárnapi munkaszünet.** A belügyminiszter több helyről értesült, hogy az állami egyedárusági czikk eladásával kereskedők a vasárnapi munkaszünet folyamán a fenti czikkeken kívül egyéb dolgokat is áruba bocsájtanak, miért is leiratban felhívja e körülményre a törvényhatóságok figyelmét s elrendeli, hogy a törvény pontos betartását szigorúan ellenőrizék s a visszaéléseket, illetve a törvénysértőket esetről-esetre megbüntessék. Ez nagyon szép dolog, mi azonban jobban szeretnők, ha vasárnap semmi-féle üzlet sem maradhatna nyitva, mert a mig ez törvénybe nem lesz iktatva, addig kazár boltosaink az ily kihágást nagyon könnyen és sokszor elkövetethetik. Ennek az ellenőrzése nehezebb, mint a milyennek a miniszter ur gondolja.

— **Névváltoztatások.** *Frühzeitig* Izidor lovasberényi lakos, valamint kiskoru gyermekei vezetéknevüket »Füredi«-re; *Simonsics* Sándor dunapentelei lakos és kiskoru gyermek »Simonyi«-ra; *Szeitsam* Mihály ettyeki illetőségű budapesti lakos pedig — belügyminiszteri engedéllyel — »Somogyi«-ra változtatta.

— **Anyakönyvi hírek.** A belügyminiszter Fejér vármegyében a tánci anyakönyvi kerületbe ifjabb *Valper* József jegyzőt anyakönyvvezetőnek a nagy-perkátaiba *Klimsa* Artur segédjegyzőt, a seregélyesibe *Csengei* Aládár segédjegyzőt, az alsóuthiba pedig Majoros Lajos községi irnokot anyakönyvi helyettesé nevezte ki.

— **A Székesfejérvári polgári dalkör** f. évi július hó 7-én szavalattal és tánczcal egybekötött hupverseny keretében mutatja be eddigi előrehaladottságát. A jövődében rendezendő ünnepély sikerét csaknem biztosítja teszi azon körülmény, hogy a védnökséget *Fiáth Pál* báró főispán vállalta el. A meghívókat a legközelebb fogja a rendezőség szélküldeni.

— **Drága bőrönd.** *Szelke* Kristóf helybeli lakos tegnap az állomáson egy 240 ezer korona értékű tartalmazó kézi bőröndöt elveszített. Volt a bőröndben bor, csirke, kalács, de legtöbb volt benne a pénz és értékpapir. *Szelke* bácsi legnagyobb öröme még tegnap meglétt a bőrönd, *Cserni Hugóné* vasuti dohányelárusító találta meg s át is adta rögtön *Korács Alajos* állomásfőnöknek, a ki tulajdonosának kezeihez juttatta az értékes bőröndöt. *Szelke* bácsi bizonyára gavallérosan megjutalmazza a becsületos megtalálót.

— **A bérkocsi-állomások tisztítása.** Számtalanszor felhívtuk már a közegészségügyi hatóság figyelmét arra a körülményre, hogy a bérkocsi-állomások penetrális büze mennyire megfertőzti a környék levegőjét. Történt is intézkedés ezen állapotok megszüntetésére, egy ideig tűrhető volt az állapot, mignem ismét találkozunk a régi bajokkal. Most azonban abból az alkalomból, dr. *Molnár József* ker. orvos panaszt emelt a Magyar Király szálloda előtti állomás tisztatlansága miatt. *Reé István* főkapitány az érvényben levő bérkocsizási szabályrendelet értelmében utasította a bérkocsitulajdonosokat, hogy április hó 1-től szeptember hó végeig naponként négyszer tartoznak lemosatni az állomáshelyet s mulasztás esetén a felelősség a tulajdonosokat terheli. Örülünk ezen intézkedésnek s óhajtjuk, hogy a rendőrség érvényt tudjon annak szerezni.

— **A betegsegélyző pénztárak reformja.** *Baross Gábor* munkásvédő alkotása, a betegsegítő-pénztárakról szóló törvény az idők folyamán reformra szorult. A reformálás nagy munkáját *Hegedűs Sándor* miniszter vette a kezébe. Nyilatkozatra szólította föl az összes illetékes tényezőket, még a legapróbb testületet is és előszóval is, anélkül is kifejeztette nézeteiket, óhajaikat a reformálás dolgában. Óriási anyaghalmoz gyűlt így össze a kereskedelmi miniszteriunban és *Hegedűs* miniszter az egész anyagot elreferáltatta magának. Ennek alapján most készíti a javaslat végleges szövegét, amely tekintetbe veszi az összes jogos és méltányos óhajokat. A javaslat azonban az idő rövidsége miatt nem kerülhet a mostani országgyűlés elé és tárgyalása ennél fogva a jövő ciklusnak marad feladata.

— **Trifolium.** Hogy *Puli Julianna* és *Szent-Erzsébet* gyönyörű éjjeli lepkék, azt mondanunk sem kell; hogy *Selymes Fister Mihálynak* a rendőrséggel meggyűlt már egypárszor a baja, az köztudomása; de hogy a lopást sport gyanánt üzik, ez újabb felfedezés, a mi *Pajor József* és *Szabó Imre* rendőrök érdeme. Történt pedig, hogy az éjjel *Grósz József* és fia *Sas-utcai* üzletének ablakát benyomták s ott ki-be járkált a három jómadár, mignem az arra czirkáló járőr tetten érte őket, neszt vették azonban ennek a delikvensnek és futásban kerestek menedéket. A menekülés sikerült, de a rendőrök felismerték a tetteseket s így feltétlenül lakolni fognak büntükért. A rendőrök egy darabig üldözték a menekülőket s aztán kutatni kezdtek a bolt tájékán s a kocsolya egylet mellett találtak 18 lámpaüveget s néhány tányért. Károsult már többször tapasztalt hiányt a boltban gyanúsítani azonban senkit sem mert.

— **A székesfejérvári róm. kath. tanítók egyesülete** ma d. e. tartotta dr. *Kuthy József* elnökölte alatt XXXIII. évi közgyűlését. Elnökrövid beszéddel megnyitván az ülést, leteszi lejárt mandátumát, melylyel a közgyűlés *Ováry Dániel* korelnökölte mellett újra megválasztotta őt. Gyurtsik *Márton* helyébe a választmányba *Rainisz Máttyást* választották. Az egyesület vagyon 20,040 kor., mely a kegyalapítványoknál levén elhelyezve szép kamatot hoz az egyesületnek. *Pausch Ráfael* főjegyző alapos és nagy gondnal készült feladvása: „Logikai vétségek a számtanításban” mindenütt nagy érdeklődést keltett s elismerést aratott az okos önkritika előadásával. Az egyesület elhunyt tagjainak lelki üdvéért ma a főtemplomban szent mise olvastatott.

— **Vizsgálat kitüntetésekkel.** Ily czim alatt megírt közleményünkben téves értesítés folytán megírtuk, hogy *Schmall Zsigmond* török-bálinti tanító az énektanításért 100 kor. jutalmat kapott. Most értesülünk, hogy *Zimány Ignác* ny. plebános ezen jutalmat az egyházi és iskolai teendők pontos teljesítéseért s a *népmagyosítása* körül tanúsított buzgalmanak elismeréséül adta.

— **Juniális.** Az országos vörös kereszt egyesület *duna-adorányi* fiókja javára 1901. évi június 16-án tartandó juniális rendező bizottsága félreértések kikerülése czéljából kijelenti, hogy a tervezett mulatságot nem a fent nevezett egyesület *dunaadorányi* fiókja rendezi, hanem a meghívón feltüntetett rendezőség.

— **Selyembübe-beváltás.** *Bicske* község előjáróságát a selyemtenyészési meghatalmazott selyembübe-beváltásával bizta meg.

— **Terve veit gyilkosság.** F. hó 11-én *Endresz Sándor* egy levelezőlapot kapott *Meizer Antal*, *Martonvásár* aláírásával, a ki tudomására hozza, hogy a saját mindene, *Keller György* vele összebeszél s tervet készítettek, hogy *Endreszt* a legközelebbi vásár éjjelén meggyilkolják és kirabolják. A rendőrség a dologról értesülvén nem sok hitelt adott a dolognak annál is inkább, mert a levelező lapról hiányzott a *martonvásári* posta pecsétje. Sürgőnyözött mégis *Martonvásárra*, a hol azonban semmiféle *Meizert* nem ismernek; kérdőre vonták *Kellert* is, a ki eddig kifogástalan cselédje *Endresznek*, ő sem ismer ilyen nevű embert, *Martonvásáron* pedig nem is volt. Valószínű tehát, hogy valami mindenes-aspiráns főzte ki a tervet csak azért, hogy *Kellert* kitorja a helyéből, ez a terv azonban nem sikerült.

— **Gyűrűszerzés rövid uton.** *Báron Manó* budapesti napszámos a mult év karácsony napján városunkba jött, hogy *Horn Ágostonné* jó ismerősét meglátogassa. — A karácsony éjjelét vidám hangulatban töltötték és csak másnap, mikor *Báron* elutazni akart, vette észre, hogy pénze elfogyott. Szükségszerűleg gyűrűjét a városban egyik zálogüzletben; elzálogosította 6 koronáért, hogy elutazni bírjon, a zálogbárczát pedig véletlenül *Horn Ágostonné*nál felejtette. Ezt észrevevén

otthon, azonnal irt *Horn Ágostonné*nek, hogy a zálogbárczát küldje vissza, de a mit az nem tett meg, hanem inkább kiváltotta a többet érő gyűrűt és sem azt, sem a bárczát nem küldötte vissza, *Báron Manó* végre megunta a várakozást, sikkasztás czimén feljelentette *Horn Ágostonné*t.

— **Kenyér harcz.** *Eckbauer József* helybeli lakos, szabóságát nemrégiben feljelentették azért, mert állítólag új munkák elvállalása által joggal iparüzést folytat iparendély nélkül. Nagyon zokon vette ezt a fiatal tőrekvő munkás s mert azt hitte, hogy a feljelentést *Steiger Imre* Csapó-utcai lakos, szabóiparos tette ellene megharagudott egykori vetélytársára s tegnap este találkozáván vele, szemrehányást tett, sőt hosszabb vita után a *Ponty* vendéglő sarkán ugy 7 óra tájban méltatlankodásának egy hatalmas arculcsapásban adott kifejezést. *Steiger* káromlásban tört ki s talán fel is tűri az inge ujját, ha sürűen nem kapja a nyakleveseket, a melyeket bizony csak felében-harmadában adhatott vissza, mert a birkózókat szétválasztották. Jutalmát mindkettő elveszi a rendőrségtől, a hol verekedés czimén indított meg ellentek az eljárás.

SZERKESZTŐI ÜZENET.

F. J. V. Boglár. A megyei törvényhatóság, február 4. hozott rendeletet (24/21030), hogy a hol a jegyzők fizetése (készpénz, termények ára, az élvezett földek kat. jövedelme) nem tesz ki 1200 koronát, annyira kiegészítendő. A boglári jegyző jövedelme a fán kívül 771 kor. 88 fill., tehát kiegészítendő.

I. rendű

KOKSZOT

ajánlok jutányos áron bármely állomásra.

WEISZ JÓZSEF,

a tatabi szenbányák képviselője.

SZÉKESFEJÉRVÁR,

Lakatos-utca 2. szám alatt.

Egy jó írásu fiatal-ember irodai munkát naponként 5 óra uton, esetleg otthoni munkát elfogad.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

Mc CORMICK HARVESTING MACHINE COMPANY

(CHICAGOI ARATÓGÉPCYÁR)

GRAND PRIX.



PARIS 1900-ban.

Kéveköti aratógép, Fűkaszalógép, Közörlökészülék, „Daisy” marokkrakó aratógép, Szénagyűjtő gerelye és Kéveköti fonalgyártmányai.

Ne vásároljon, míg gépeinket nem látta s árainkat nem kérdezte!

1242

Olcsó tartalékok és óriási raktárak.

WILLIAM J. STILLMAN
igazgató.

Képviselőnk:

NEY MÓR, Székesfehérvár. Budapest V., Váci-ut 30.

Tessék mintakönyvet kérni!